

19.6.2001

Kontrollen av globaliseringen och Finland

Innehållet

0. Inledning

1. Globaliseringen

1.1 Globaliseringsutredningar på annat håll

1.2. Globaliseringen är internationaliseringens nyaste skede

1.3. Globaliseringskontrollen som utmaning

2. Globaliseringen i det internationella samarbetet

2.1. Den nya världsordningen och FN

2.2. Finansieringsinstitutionerna

2.3 Handeln och WTO

2.4. Den internationella finansarkitekturen

2.5. Klimatförändringen och andra globala miljöprocesser

2.6. Arbetskraftens rörlighet och de sociala rättigheterna

3. Finland och globaliseringen

3.1. Finland inom den internationella ekonomin

3.2. Finland som en politisk påverkare

4. Sammandrag

Inledning

Riksdagens utrikesutskott bad i oktober år 2000 statsrådet enligt 37 § 1 mom. grundlagen att inkomma med en utredning av Finlands politiska linjedragningar i anslutning till kontrollen över globaliseringen. Utskottet konstaterade i sin begäran om utredning bl.a. att frågor i anslutning till globaliseringen är av central betydelse på viktiga internationella forum och att det är av vikt att knyta riksdagen till den politiska diskussionen i Finland om globalisering.

Utskottet har önskat erhålla en helhetsbild av vad globalisering innebär, vilka de centrala organisationerna är för kontroll av densamma och om Finlands politik i dessa organisationer beträffande globaliseringen.

Statsrådet gav utrikesministeriet i uppdrag att göra denna utredning. Handels- och industri-, finans-, miljö-, arbets-, social- och hälsovårds-, kommunikations- och justitieministerierna har deltagit i beredningen av dokumentet.

Globaliseringen

1.1 Globaliseringsutredningar på annat håll

Utrikesministeriet bad hösten 2000 våra beskickningar i OECD-länderna och en del större u-länder att vidta åtgärder. De ombads ta reda på vilka linjedragningar som gjorts i dessa länder beträffande globalisering.

Det visade sig, att trots att frågan om de olika sidorna med globalisering ofta tagits med i tal och ståndpunkter av representanter på statlig och regeringsnivå, har man inte i många OECD-länder gjort några egentliga utredningar om linjedragning.

Den mest omfattande utredningen håller på att färdigställas i Tyskland, där förbundsdagen har tillsatt en s.k. Enquête-kommission för att behandla temat "Globaliseringen av världsekonomin – utmaningar och svar". Sommaren 2001 inväntar man en mellanrapport från den med goda resurser försedda kommissionen och slutrapporten mot slutet av valperioden år 2002. Kommissionens utredningsuppdrag omfattar följande frågor: varuhandel, finans- och kapitalmarknaden, arbets- och servicemarknaden, utbildning, forskning och utveckling, miljö, kultur och samhälle, relationerna mellan industriländerna och andra länder.

I Sverige publicerades i januari 2001 den första rapporten från den arbetsgrupp som utformar globaliseringspolitiken. Den fick i uppdrag dels att skapa förutsättningar för "ett konkurrenskraftigt och jämlikt Sverige" och dels att förverkliga en politik i världen som baserar sig på samma värden som i hemlandet.

Enligt dokumentet "En rättvisare globalisering" är målet för Sverige "balans mellan marknad och politik, hållbar utveckling och tillväxt, en rättvis fördelning samt respekt för alla mänskliga rättigheter och demokratin".

I Storbritannien publicerade ministeriet för utvecklingssamarbete 11.12.2000 sitt andra s.k. vitpapper "Eliminating World Poverty: Making Globalisation Work for the Poor". Det omfattande och detaljerade dokumentet definierar globalisering som "ett växande ömsesidigt beroende och en sammankoppling i dagens värld". "Om det nya välstånd som skapas av globaliseringen kontrolleras klokt, skapar detta möjlighet att lyfta miljoner av de fattigaste människorna i världen ur fattigdomen. Om det kontrolleras dåligt kan det leda till deras ytterligare marginalisering och utarmning".

I Förenta staterna publicerades 13.12.2000 i samarbete mellan underrättelseorganen och ett flertal forskningsinstitut en rapport om globalisering "Global Report 2015". Rapporten har i första hand uppgjorts som underlag för Förenta staternas säkerhetspolitiska beslutsfattande. Dess slutsatser jämförs bl.a. med den motsvarande rapporten år 1997 som omfattade tiden fram till år 2010. Man har i många hänseenden tvingats revidera rapporten från år 1997: globaliseringen har fortskridit snabbare än väntat; informationsteknologins och teknologins betydelse överhuvud har varit viktigare för globaliseringen än väntat; regeringarnas roll för att reglera de positiva och negativa dragen i globaliseringen har varit större än vad man kunde förutspå år 1997.

Det är främst forskare, samhällspolemiker, representanter för medborgarrörelserna, enskilda statsmän och politiker som behärskat globaliseringsdebatten. Det är förståeligt att litteraturen som bedömer globaliseringens inflytande under de två senaste årtiondena har utsträckts till att omfatta nästan allting från kapitalrörelser och miljöproblem till märkes- och popkultur och även sexuella förhållanden.

En stor del av denna litteratur har varit kritisk till greppet. En viktig förklaring till att de negativa dragen i globaliseringen betonats är att man brukat begränsa den till att omfatta den okontrollerat framskridande globaliseringen.

I Finland har globaliseringen bl.a. utförligt undersökts av Sitra, vars rapporter behandlat dess inflytande på miljön, säkerheten, sysselsättningen och det sociala välbefinnandet.

1.2. Globaliseringen är internationaliseringens nyaste skede

Globaliseringen är ett begrepp som kommit i allmänt bruk under de två senaste årtiondena och i synnerhet på 1990-talet. På många sätt är det en fråga om en ny benämning på den internationalisering och det ökade inbördes beroende som redan pågått i hundratals år. Om man med internationaliseringen blott avser utrikeshandeln och de internationella kapitalrörelsernas omfattning i förhållande till nationalinkomsten, var världsekonomin redan före första världskriget synnerligen globaliserad och det fanns även ett slags global myntunion inom ramen för guldmyntfoten. Dessa kännetecken uppnådde inte samma nivå förrän på 1960-talet.

Man kan dock inte jämföra världsekonomin i början av 1900-talet med globaliseringen i början av 2000-talet. En central skillnad är hur människans aktiviteter inverkar på naturen och miljön. Inverkan av då levande 1,4 mrd människors aktiviteter och rörlighet på användningen av naturresurserna var obetydlig jämfört med vad över 6 mrd människor idag konsumerar. För ett sekel sedan var storskaliga befolkningsrörelser möjliga och en omfattande emigration uppmuntrades; idag betraktas de närmast som globala hot.

Även kapitalrörelsernas natur och inverkan har förändrats. Blott en ringa del av kapitalrörelserna från ett land till ett annat gällde något annat än direkt finansiering av handeln eller långsiktiga investeringar. Idag gäller den viktigaste delen av penningrörelserna investeringskapital på jakt efter snabbast möjliga kortfristiga avkastning och vars rörelser underlättas av teknologin som med ljusets hastighet överför pengar.

Den tekniska utvecklingen är kanske den faktor som mest påverkat internationaliseringen av globaliseringsperioden. Dess inverkan inskränker sig inte blott till den informationsförmedling i realtid som informationsteknologin möjliggjort och den växande kapaciteten att behandla information, utan den inverkar också på många sätt på utvecklingen av och formerna för produktion, arbetsliv och det mänskliga umgänget.

Om det internationaliseringsskede som inleddes på 1800-talet hörde ihop med övergången från det av basproduktion dominerade jordbrukssamhället till industrisamhället, kan globaliseringen höras ihop med den utveckling, som man brukar kalla för övergången till det postindustriella informationssamhället. Begreppen har dock inte stabiliserats. Den samma förändringen har benämnts på många olika sätt såsom postmodernism, det nya kapitalet eller nätverksekonomi.

Inom globaliseringen är det inte blott fråga om teknologisk determinism, utan också om medvetna val och lösningar med vilka man velat främja internationaliseringen. Strävan har varit att förverkliga ett system för det

internationella politiska och ekonomiska samarbetet som baserar sig på klara spelregler och som fungerar alltmer marknadsorienterat.

Slutet på det kalla kriget förstärkte denna utveckling. Det kalla kriget och hotet om ett storkrig på grund av motsättningarna mellan supermakterna styrde struktureringen av världspolitiken så kraftigt att de konflikter och säkerhetshot som inte hörde ihop med denna indelning föll i skymundan. Slutet på det kalla kriget lyfte på ett nytt sätt fram dem till medelpunkten för internationell politik. Nationella, etniska och religiösa konflikter samt säkerhetshot i anslutning till miljö, migration, droger och organiserad kriminalitet samt den ojämna fördelningen av världens resurser kom nu mera till synes. I debatten om globalisering har man börjat tala om globala offentliga nyttigheter (global public goods), varmed bl.a. avses fredstillstånd, en ren miljö, en stabil ekonomi och kontroll av epidemier.

1.3. Globaliseringskontrollen som utmaning

Globaliseringen kan mestadels bedömas som en såväl oundviklig som positiv utveckling. Folkens framgång som postindustriella informationssamhällen samt det maximala utnyttjandet av den nya teknologins möjligheter förefaller att både gynna pluralism, öppenhet, god förvaltning, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och att förutsätta detta. Informationsförmedling i realtid har försvårat hemlighållandet av människorättskränkningar och effektiviserat en inblandning.

I likhet med tidigare internationalisering innebär ökningen av det internationella utbytet och fördjupningen av arbetsfördelningen ett effektivare bruk av resurser. Detta ger möjligheter att utöka välbefinnandet och välbefinnandet.

Belöningarna för framgång har mångfaldigats, i synnerhet för de individer, företag och grupper samt centra, områden och nationer som bäst kunnat utnyttja de möjligheter som globaliseringen och den nya teknologin öppnat. På motsvarande sätt hamnar de, som av olika skäl inte kunnat utnyttja eller inte blivit delaktiga av dessa möjligheter, i fara att släpa efter alltmer och att bli offer för en relativ utarmning. Man kan observera en dylik uppdelning mellan i-länder och u-länder men också inom dessa.

Även många av de grupper och individer som hör till de ekonomiska segrarna i globaliseringsprocessen kan se ett hot i förändringarnas takt och hejdlöshet. Förändringar i den sociala strukturen samt en försvagning av den nationella och lokala kulturens ställning betraktas som synnerligen hotfulla, om dessa anses bero på de globala krafterna, helt utanför människans egna möjligheter att påverka.

Samtidigt som den politiska demokratin och de medborgerliga rättigheterna förverkligas i världen i större utsträckning än någonsin tidigare, förefaller tilliten till demokratins handlingsförmåga att ha försvagats i de gamla demokratierna.

Globaliseringen har avancerat med sådan hastighet att de möjligheter som politiken erbjuder medborgarna att påverka och styra utvecklingen med demokratiska medel inte hängt med. Medborgarna och staterna saknar ännu tillräckliga medel för att som samfund förverkliga sin vilja att kontrollera globaliseringen och att fastställa spelreglerna på ett sätt där omvandlingsprocessen upplevs som kontrollerad och där globaliseringens negativa sidor kan lindras och avvärjas.

I mångahanda stater och kulturer betraktas globaliseringen som en utmaning och även sinsemellan på ett kontroversiellt sätt. I utvecklingsländerna kan man anse den som dominans från industriländernas och deras multinationella företags sida, som innebär ett missbruk av u-ländernas natur- och människoresurser. I Förenta staterna kan man betrakta globaliseringen som en strävan att begränsa landets handlingsfrihet och billigimporten som en ojust konkurrens som hotar amerikanska arbetsplatser. I Norden kan man uppleva globaliseringen som ett hot mot välfärdsstaten enligt nordiskt mönster.

Globaliseringen i det internationella samarbetet

2.1. Den nya världsordningen och FN

Slutet på det kalla kriget skapade gynnsammare omständigheter för såväl globaliseringens frammarsch som utvecklingen av kontrollmekanismerna. Förenta staternas president George Bush tog med ett nytt begrepp i diskussionen år 1991 efter Berlinmurens fall, nämligen "den nya världsordningen" bakom vilket fanns tanken om en fri, demokratisk och enhetlig värld.

Man skyggade för begreppet där var det upplevdes som "pax Americana", men också i Förenta staterna, där man upplevde att de små u-länderna, som gjorde sina röster hörda via FN, lade i "den nya världsordningens" namn band på det egna landets handlingsfrihet.

Det nya sättet att betrakta världen hade dock kommit för att stanna. FN anordnade under 1990-talet ett flertal stora konferenser om utvecklingsproblem i samband med globaliseringen. Målet var att uppställa en gemensam värdenorm och kontrollmekanismer utgående ifrån ett vittgående säkerhetsbegrepp: en bestående fred kan inte fås till stånd utan en hållbar ekonomisk, social och ekologisk utveckling. Dessa konferenser omfattade toppmötet om barnets rättigheter 1990, miljö- och utvecklingskonferensen i Rio 1992, konferensen om mänskliga rättigheter i Wien 1993, befolknings- och utvecklingskonferensen i Kairo 1994, toppmötet om social utveckling i Köpenhamn 1995, världskvinnokonferensen i Peking 1995, habitatkonferensen i Istanbul 1996 och världens livsmedelskonferens i Rom 1996. I september 2001 hålls världskonferensen mot rasism i Durban. Hösten 2002 anordnas ett toppmöte för en hållbar utveckling i världen, som skall granska hur åtagandena och besluten från miljö- och utvecklingskonferensen i Rio uppfyllts samt om framtida utmaningar för en hållbar utveckling. Dessa tema bildar tillsammans en sakhelhet, den s.k. globala agendan.

De internationella utvecklingsmål som utformades på basis av den globala agendan registrerades som ett gemensamt mål för det internationella samfundets verksamhet vid FN:s "Millenniumtoppmöte" i september 2000 i New York. Resultatet av konferensen var "Millenniumdeklarationen", som omfattar en gemensam målsättning för de kommande årtiondena av 140 statsöverhuvud.

I denna s.k. Millenniumdeklaration erkände stats- och regeringscheferna sitt kollektiva ansvar för att främja att globaliseringen skulle bli en positiv faktor för alla människor i världen. "Trots att fördelarna av och utgifterna för globaliseringen i detta nu är mycket ojämnt fördelade erbjuder den också stora möjligheter. Vi erkänner att utvecklingsländerna och länderna med övergångsekonomi stöter på särskilda svårigheter för att svara på denna centrala utmaning." I deklarationen fäste man särskild vikt vid fattigdomen och de fattigaste u-ländernas ställning. Man drog i denna upp riktlinjerna för de globala utvecklingsmålen jämte en tidtabell för att minska fattigdomen och förbättra miljön.

FN har en central roll i globaliseringskontrollen i frågor gällande säkerheten. Detsamma gäller frågor som berör mänskliga rättigheter, demokrati, utveckling, sociala frågor, arbetslivet, miljön, emigration och flyktingar samt internationell terrorism och avvärjning av brottslighet. Inom FN skapas gemensamma principer och en normuppsättning med hjälp av resolutioner och deklarationer samt genom gemensamt överenskomna målprogram och multilaterala konventioner.

Globaliseringen har dock inte ännu lett till nya eller förstärkta rättsliga eller institutionaliserade globala säkerhetssystem. FN är det enda globala säkerhetssystemet och det stöder sig på den kollektiva säkerhet som återspeglar arvet från andra världskriget. Nationalstatens suveränitet utgör dess grund. Hänvisningar till suveräniteten har försvårat ett ingripande i tid eller preventivt mot säkerhetsrisker som pyr inom staterna. Krishanteringsförmågan däremot har utvecklats globalt och regionalt snabbare än säkerhetsarrangemangen. Man har också inom FN diskuterat s.k. humanitär intervention genom att ta ställning till konflikten mellan brott mot de mänskliga rättigheterna samt den nationella suveräniteten och den territoriella okränkbarheten.

Många av FN:s fackorgan såsom ILO, WHO eller FAO har inom sina specialområden utvecklats till medel för kontroll av globaliseringen. De har en viktig roll både som normskapare och som operativa aktörer. ILO utvecklar normer och minimikrav för det internationella arbetslivet. WHO koordinerar och utvecklar internationella hälsopolitiska aktiviteter, som t.ex. beredningen av ett internationellt tobaksavtal. UNAIDS arbetar vid sidan av WHO i kampen mot hiv-aidsepidemin. FAO arbetar för att globalt trygga livsmedlens säkerhet och deltar aktivt bl.a. i diskussionen rörande genresurser.

Av FN:s operativa organisationer har UNDP under de senaste åren som ett centralt mål för sin verksamhet gått in för att främja god förvaltning i u-länder och i länder med övergångsekonomi. UNFPA arbetar på samma områden med problem inom befolkningssektorn och UNICEF för att förbättra barnens ställning. Världslivsmedelsprogrammet WFP ger akut hjälp för att lindra hungerproblem. UNHCR och en del internationella medborgarorganisationer intar en central ställning för att lindra flyktingproblem och koordinera humanitärt bistånd.

FN har också en roll inom den internationella ekonomiska och finansieringsdebatten och för att utforma de allmänna politiska linjedragningarna. Detta sker under FN:s generalförsamling i det ekonomiska och sociala rådet ECOSOC samt i de regionala ekonomiska kommittéerna. Implementeringen av rekommendationer beror dock på i vilken grad medlemsländerna förbundit sig.

Det finns dessutom andra FN-organisationer och avtal inom den ekonomiska sektorn som konkret administrerar internationellt umgänge inom någon specialesektor och som på den grund har betydelse som en kontrollmekanism för globaliseringen. En del organisationer verkar t.ex. som ett forum för att utveckla och godkänna internationella rekommendationer och standarder, såsom WIPO (World Intellectual Property Organization), ITU (International Telecommunications Union) och ISO (International Organization for Standardisation). Ur u-ländernas synvinkel är UNCTAD ett betydande politiskt forum för diskussioner och initiativ i frågor rörande handel och utveckling.

Vid sidan av FN har OECD en betydande roll beträffande kontrollen av den ekonomiska globaliseringen. Organisationen är inte världsomfattande utan representerar de mest utvecklade länderna i världen. Dess linjedragningar sträcker sig dock betydligt utöver medlemsländerna, då de täcker huvudparten av handels-, teknologi- och kapitalströmmarna i världen. OECD utsträcker sitt samarbete också till icke-medlemsländer och behandlar i omfattande grad t.ex. u-landsproblematiken.

OECD:s biståndskommitté DAC är den viktigaste normskaparen för det internationella utvecklingssamarbetet. Den granskar också kvaliteten på och samstämmigheten mellan medlemsländernas u-hjälp. DAC har skapat internationella mål för u-hjälpen, som även andra centrala organisationer står i beråd att omfatta. Under den senaste tiden har man inom OECD alltmer strävat efter att sammanjämka hållbar utveckling och handelns liberalisering.

2.2. Finansieringsinstitutionerna

FN:s följande stora konferenser kommer att behandla finansieringen av u-länderna, implementeringen av besluten från miljö- och utvecklingskonferensen i Rio samt nationella strategier för en hållbar utveckling. Konferensen för utvecklingsfinansiering år 2002 är den första i sitt slag. Det internationella samfundet har uppställt som mål att den yttersta fattigdomen skall halveras fram till år 2015. För att detta skall lyckas bör kvantiteten och kvaliteten på u-landsfinansieringen avsevärt höjas.

De internationella och regionala finansieringsinstitutionerna har inom många sektorer en viktig ställning för kontroll av globaliseringen. Vikten beror på hur stora finansierings- och expertresurser de kan erbjuda för realisering av program och projekt i u-länderna och i länder med övergångsekonomi.

Huvudmålen för finansieringsinstitutionerna är att höja välbefindandet, minska fattigdomen och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Utvecklingsbankerna tar i sin verksamhet alltmer i beaktande sociala och miljökonsekvenser av projekt som de finansierar och vid sidan av finansieringen av infrastrukturen för näringslivet har krediterna för projekt inom social-, hälso- och miljösektorn blivit allt viktigare. Detta är i synnerhet fallet i länder där man kan erhålla privat finansiering inom den merkantilekonomiska sektorn för att främja den ekonomiska verksamheten.

Världsbanken har sedan början av 1990-talet satsat mycket på att utveckla institutionerna för offentlig förvaltning och god administration i mottagarländerna. Bankens utgångspunkt har varit att en korrekt politik och lönande investeringar inte är sannolika eller hållbara i en omgivning som präglas av svaga och korrumperade institutioner och dålig förvaltning.

Ett exempel på de internationella organisationernas nya samarbete är bl.a. de nationella strategierna för att minska fattigdom som är ett villkor för u-ländernas skuldnedsättningsprogram. Olika FN-organ, finansieringsinstitutioner och bilaterala biståndsgivare deltar i dessa. Det nya samarbetet representeras av sex internationella utvecklings- och finansieringsorganisationers (WB, IMF, WTO, ITC, UNDP och UNCTAD) gemensamma projekt, det s.k. Framework. I detta försöker man för första gången på ett koordinerat sätt integrera handelsfrågorna till en del av u-ländernas utvecklingsstrategi.

En del u-länder har kritiserat de internationella finansieringsinstitutionerna för en politik som inte beaktat mottagarländernas utvecklingsstadium och problem. U-länderna uppfattar också sina egna möjligheter att delta och påverka som otillräckliga och de har krävt en demokratisering av finansieringsinstitutionernas beslutsfattande.

2.3 Handeln och WTO

Den internationella kontrollmekanismen är mest omfattande och effektiv inom handelns område. Bestämmelserna rörande internationell handel har under närmare femtio års tid utvecklats inom ramen för det allmänna avtalet om tulltariffer och handel GATT. Utgångspunkten har varit det inom medlemsländerna gemensamt erkända behovet av att liberalisera världshandeln för att trygga en stabil och fortsatt ökning av ekonomin.

Den som efterträdare till GATT år 1995 grundade Världshandelsorganisationens (WTO) avtal definierar de multilaterala bestämmelserna för internationell handel som gäller för dess 140 medlemsländer. De viktigaste och tillsvärdade utanför WTO varande länderna är Kina och Ryssland. Underhandlingar om medlemskap pågår; med Kina – och Taiwan – är de på slutsträckan.

WTO-avtalet omfattar bestämmelser om rättigheter och skyldigheter. Det bildar ett multilateralt handelssystem inom vilket varor och tjänster rör sig globalt. Det består av stiftelseavtalet för Världshandelsorganisationen och dess närmare trettio separata tilläggsavtal. Dessutom omfattar WTO:s

konstitutiva slutdokument ett antal ministerbeslut och deklarationer. Ett bindande system för lösning av tvister utgör en väsentlig del av regelsamlingen och bekräftar tillämpningen av bestämmelserna och de givna förbindelserna. WTO är även i detta hänseende det primära och viktigaste forumet för underhandlingar om stadganden för internationell handel.

Liberaliseringen av handeln har avancerat längst i handeln med industriprodukter inom ramen för GATT tack vare de förhandlingar som pågått i årtionden om tullnedsättningar. De nya förhandlingsomgångarna har utvidgat omfattningen av bestämmelserna angående den multilaterala handeln från varuhandel till jordbruket, service samt handelsaspekterna rörande industriella och upphovsrättigheter samt investeringsaktivitet rörande varuhandeln.

Inom WTO bereder man som bäst ett beslut om att inleda en ny förhandlingsomgång gällande handeln. Europeiska unionens mål är att hålla systemet i takt med utvecklingen genom att komplettera avtalsnätet bl.a. med nya områden som rör handeln, såsom investeringar och handels- och miljöfrågor. Samtidigt försöker man fortfarande finna en rätt balans mellan liberaliseringssträvandena för handels del och sensitiva frågor, såsom behovet av att skydda kulturella och välståndstjänster.

Man har dock inte ännu nått samförstånd om omfattningen av den följande WTO-förhandlingsomgången. Skillnaden i uppfattning mellan u-länder och i-länder har varit det största hindret. U-länderna har förhållit sig negativt till försök från en del medborgarorganisationers sida att utvidga WTO-avtalen, som kunde öka möjligheten till handelspolitiska motåtgärder utöver det som WTO-avtalen nu definierar som avtalsbrott.

Europeiska unionen har strävat efter att komma u-länderna till mötes genom att frånsett vapen släppa fri all import från alla de minst utvecklade länderna "everything but arms". EU har likaså stött tanken om att man för frågor som förorsakat mest tvister, såsom det inbördes förhållandet mellan fundamentala rättigheter inom arbetslivet och handeln, skulle eftersträva en lösning genom samarbete mellan WTO och andra internationella organisationer, såsom ILO, utanför de egentliga handelsunderhandlingarna.

WTO-frågorna är också föremål för ett särskilt intresse från medborgarorganisationernas sida. Man förväntar sig från medborgarsamhällets sida av WTO större öppenhet och mera dialog än tidigare.

2.4. Den internationella finansarkitekturen

Oberoende av hur mångahanda definitionerna och värderingarna gällande globaliseringen än är, råder det dock enighet om en sak: liberaliseringen av finansierings- och kapitalmarknaderna var en av de viktigaste, om inte den allra viktigaste faktorn för de händelser som nu skall äga rum.

De globaliserade och liberaliserade finans- och kapitalmarknaderna har varit en central delfaktor i ökningen av utländska investeringar och internationell handel. Investeringarna har ökat snabbare än världshandeln och också u-länder och länder med övergångsekonomi som traditionellt mottagit färre investeringar har ur helhetssynvinkel klart dragit nytta av den betydliga ökningen av investeringar. Detta har fört med sig en omfattande ekonomisk och social utveckling i synnerhet för u-länder på medelnivån. Å andra sidan har de minst utvecklade länderna blivit åsidosatta från de internationella kapitalströmmarna.

Den ekonomiska krisen i Asien visade att investerarnas minskade förtroende snabbt kan fördjupa de ekonomiska inverkningarna i världen. I yttersta fall kan investerarnas panikreaktioner förorsaka ekonomiska kriser och sprida dessa också till länder som sett efter sin ekonomi.

De kortfristiga kapitalrörelserna har i synnerhet haft en central roll vid krissituationer på finansmarknaderna. Kortfristiga investeringar har ofta förknippats med spekulativa förväntningar och traktan efter snabba vinster, vilket lett till en snabb kapitalflykt i stor skala framför allt från u-länder och länder med övergångsekonomi i ekonomiska svårigheter.

I programmet för Paavo Lipponens andra regering konstateras det "De internationella samarbetsorganisationerna måste göras öppnare, och deras förmåga att svara på globaliseringens utmaningar och på den instabilitet som de fria kapitalrörelserna ger upphov till måste stärkas. I detta syfte måste det utredas om man t.ex. kan ta i bruk omfattande internationella system som syftar till att avvärja störningar orsakade av korta kapitalrörelser i spekulationssyfte."

Instabiliteten inom finansmarknaderna har blivit en central fråga inom globaliseringsdebatten. I anslutning till detta har det föreslagits en s.k. Tobinskatt för valutatransaktioner, som fått mycket understöd inom medborgarorganisationernas krets. Finansministeriet har utrett både utvecklingen av den internationella finansarkitekturen och särskilt också inverkningarna av den ovannämnda skatten på valutatransaktioner. Dessa utredningar stödjer inte införandet av en transaktionsskatt.

Det bör anses som klart att det inte existerar någon allmänt tillämplig patentlösning för att förhindra

ekonomiska kriser. Alla användbara medel bör dock utredas och utvecklas. En hållbar ekonomisk politik och en förstärkning av det internationella finansieringssystemet och bankövervakningen är centrala frågor.

Finland deltar aktivt i arbetet för att förstärka det internationella samarbetet och att utveckla institutionerna. Ett centralt mål är att öka transparensen och utrota korruptionen. Finlands strävan inom EU går bl.a. ut på att få till stånd spardirektiv som ett steg mot att förhindra skadlig skattekonkurrens och inom OECD försöker man stänga de s.k. skatteparadisen.

U-ländernas skuldproblem ansluter sig nära till det internationella finansieringssystemet. I diskussionen om u-ländernas skuldlättnader har de högst skuldsatta ländernas (HIPC, Highly Indebted Poor Countries) initiativ fått ett brett internationellt stöd. Enligt programmet minskar de hithörande ländernas skuldbörda med ca två tredjedelar och istället förbinder de sig till att minska fattigdomen samt till god förvaltning och en sund hushållning.

Kontrollmekanismerna för det internationella finanssystemet är betydligt mer invecklade än för handelssystemet. Bretton Woods-systemet skapades i en värld där de andra valutorna var bundna till dollarn och där IMF:s uppgift var att övervaka stabiliteten med detta fasta valutasystem. Det fanns intet tryck för att liberalisera den nationella penningpolitiken och regeringarna kunde övervaka penningutbudet, betalningsberedskapen och räntenivån.

Penningmarknaden liberaliserades och växte snabbt på 1970-talet. Kapitalrörelsernas tillväxt ledde till att man frångick systemet med fasta kurser. Liberaliseringen av penning- och kapitalmarknader genomfördes med nationella åtgärder, som de av OECD utvecklade koderna för sin del styrde i samma riktning. Liberaliseringen av marknaderna beredde plats för den privata sektorn, som lett till att globaliseringen av finanssystemet ökat med svindlande hastighet de senaste åren.

Sedan år 1975 har man diskuterat det internationella finanssystemets centrala frågor inom de största i-ländernas G 7-grupp, framför allt vid finansministrarnas och centralbankschefernas möten.

Det nuvarande internationella finanssystemet baserar sig på det av 182 länder bestående IMF:s ställning som övervakare och främjare av internationella och nationella finanssystem och vid behov också som anskaffare av krisfinansiering. IMF:s och Världsbankens betydelse har under de senaste åren vuxit i synnerhet för att utveckla de nationella finanssystemen och krisförvaltningen. År 1998 grundade IMF och Världsbanken en gemensam kommitté (Financial Sector Liaison Committee, FCLC) för att koordinera dessa två organisationers arbete i länder där det finns problem inom finanssektorn.

För att främja stabiliteten i det internationella finansieringssystemet grundades år 1999 ett stabiliseringsforum (Financial Stability Forum, FSF). Det identifierar problem i det internationella finansieringssystemet och vidtar åtgärder för att eliminera dessa samt förbättrar samarbetet och utbytet av information myndigheterna emellan. Dess medlemmar består av representanter för G7-ländernas finansministerier, centralbanker och övervakningsmyndigheter samt internationella organisationer (IMF, Världsbanken, BIS, OECD, bankövervakningskommittén i Basel och IOSCO). Organisationen administreras av BIS. Finland är inte direkt representerat i forumet.

Bestämmelserna om bankernas riskbetonade soliditet baserar sig på en rekommendation från bankövervakningskommittén i Basel år 1988. De förnyas som bäst. Kommitténs mål är att de nya bestämmelserna skulle godkännas och publiceras mot slutet av år 2001. Den internationella samarbetsorganisationen för myndighetskontroll av värdepappersmarknaden (IOSCO) rekommenderade år 1998 åtgärder för övervakning av denna marknad.

2.5. Klimatförändringen och andra globala miljöprocesser

Förstärkningen av växthusfenomenet och andra globala förändringar i ekosystemet har kanske varit den viktigaste faktor, som har fått oss att inse det ömsesidiga beroendet. I detta har det av Brundtland-kommissionen i den internationella debatten framtagna begreppet om hållbar utveckling varit centralt. Globaliseringens positiva och negativa sidor kulminerar i miljöfrågorna.

Globaliseringen kan gynna omgivningen. Den ekonomiska tillväxten skapar välstånd för att finansiera miljöskyddet och ökar efterfrågan på miljöns kvalitet. Den globaliserade nyhetsförmedlingen bringar miljöprocesserna till allmän kännedom.

Liberaliseringen av handel och investeringar ökar den internationella specialiseringen som effektiviserar utnyttjandet av resurser.

De utländska investerarna kan ta med sig miljövänliga produktionsmetoder och bruk som sprider sig till den övriga nationalekonomin. Handel och investeringar är i en avgörande ställning också för spridning av nya,

miljöskonande teknologier. Den av globaliseringen bekräftade nätverkskopplingen av forskningsvärlden har främjat utvecklingen av dessa teknologier. Men den internationella handeln möjliggör spridning förutom av miljövänliga, också av miljöskadliga produkter. I och med globaliseringen har de problem som förorsakas av för en del ekosystem främmande nykomlingsarter ökat. Man har också diskuterat eventuella miljörisiker och etiska frågeställningar i anslutning till de nya teknologierna, i synnerhet genteknologin. Likaså har det sagts att en avveckling av regleringen av den ekonomiska globaliseringen kunde försvåra uppkomsten av sådana multilaterala miljöavtal, som har en begränsande inverkan på handeln.

Globaliseringen ökar också trafikströmmarna och deras skadliga inflytande på miljön. Transporten av både slut- och mellanprodukter ökar, ifall produktionsskedena fördelas på allt flera länder. Globaliseringen ökar också människornas rörlighet. Trafikens och turismens tillväxt inverkar i många fall negativt på den lokala miljön. Dessutom ökar trafiken bruket av fossila bränslen och påskyndar utsläpp som förorsakar en klimatförändring.

Globaliseringen erbjuder omfattande möjligheter till omplacering av produktionen. Ett läge nära marknaderna minskar trafiken och miljöolägenheter. Å andra sidan är det också möjligt att miljöskadliga produktionssätt flyttas till områden där miljöskyddets nivå är låg. Globaliseringen har på gott och ont gjort miljöbestämmelserna till en konkurrensfaktor.

I brist på effektiva politiska medel försvagar produktionens och konsumtionens snabba tillväxt miljöns tillstånd, varvid även de globala miljöinverkingarna kan vara betydande. Enligt FN:s miljöprogram har befolknings-, produktions- och konsumtionstillväxten i världen tillsvidare upphävt den miljönytta som den teknologiska utvecklingen och de politiska lösningarna fört med sig. Skogsarealen på jorden krymper, naturens mångfald minskar, jordmånen utarmas och växthusutsläppen ökar. Jordens oljeresurser sinar snabbt, fiskstammarna har minskat kraftigt och sötvattnet håller på många ställen på att bli en bristvara.

Det är inte möjligt att lösa globala miljöproblem enbart genom nationella eller ens regionala åtgärder. Det multilaterala beslutsfattandet skapar möjligheter för staterna att söka gemensamma lösningar på miljöproblemen. Resultatet av detta är de internationella miljöavtalen och –processerna samt målet att medta principerna för miljöskydd i verksamheten på andra av politikens fält.

De internationella miljöavtalen är ett centralt medel för att förhindra och lösa globala eller nästan globala miljöproblem. Viktiga globala avtal som syftar till skydd av atmosfären är ramavtalet om klimatförändring och det detta underordnade Kyotoavtalet samt konventionen om skydd av ozonskiktet i de högre luftlagren och det därtill anslutna Montrealprotokollet.

Ur naturskyddssynpunkt består de centrala globala avtalen av bl.a. avtalet om skydd av naturens biologiska diversitet och det underordnade protokollet om biosäkerhet samt konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter. Andra viktiga globala avtal är t.ex. konventionen i Basel om övervakning av transport och behandling av gränsöverskridande farligt avfall, Rotterdamavtalet om proceduren för internationell marknadsföring av farliga kemikalier och bekämpningsmedel samt det i Stockholm i maj 2001 undertecknade avtalet om långsamt sönderfallande organiska föreningar. Som ett resultat av den internationella skogsförhandlingsprocessen har FN:s skogsforum (UNFF) grundats, där man fortsätter diskussionen om att uppgöra ett internationellt, lagligt bindande skogsinstrument.

Den viktigaste internationella organisationen inom miljösektorn är FN:s miljöprogram UNEP, som alltmer också arbetar med kopplingarna mellan den ekonomiska globaliseringen och miljön. Inom ramen för UNEP verkar också en i februari 2001 tillsatt mellanstatlig arbetsgrupp som behandlar frågan om en förstärkning av den internationella miljöförvaltningen och som skall överlämna sin rapport till UNEP:s följande ministerrådsmöte i början av år 2002. Också vid toppmötet för en hållbar utveckling i världen kommer man att undersöka en förstärkning av den internationella miljöförvaltningen. Globala miljöfonden GEF verkar som finansieringsmekanism för flera internationella miljöavtal.

2.6. Arbetskraftens rörlighet och de sociala rättigheterna

Globaliseringsprocesserna har inspirerat många till att se nya möjligheter som den nya rörligheten öppnat. De har ofta en viktig och positiv betydelse. Men i skuggan av detta hamnar ofta det faktum att huvuddelen av världens befolkning oberoende av all globalisering lever och kommer att leva underställda de lokala förhållandena och villkoren och att även den globala människans liv alltid har en lokal natur. Genom kontroll av globaliseringen bör man skapa möjligheter för ett fullvärdigt lokalt liv.

Inte heller rörligheten förverkligas jämnt: den öppnar möjligheter för en del, lokaliserar andra och innebär för en del tvångsförflyttning från sin hembygd.

Man har uppskattat att närmare 100 miljoner emigranter och 20 miljoner flyktingar varje år flyttar från ett land till ett annat; över 35 miljoner arbetar utomlands och 10 miljoner tvingas överge sitt land på grund av

miljöproblem.

Globaliseringens inverkan på exilen är komplex. Om globaliseringen sker okontrollerat fördelas välståndet ännu ojämnnare än tidigare. De tillspetsade sociala motsättningarna kan eskalera till kriser och i värsta fall till väpnade konflikter som förorsakar flyktingströmmar. Å andra sidan har globaliseringen lett till att det blivit svårare att hemlighålla brott mot de mänskliga rättigheterna, vilket på sitt sätt bidrar till att i förväg förhindra exilen.

Globaliseringen har inte i högre grad utökat de reella möjligheterna att flytta från ett land till ett annat, men den har sänkt människans tröskel för att bege sig från sin hembygd. Man kan också använda asylsystemet som en kanal för emigration i brist på andra möjligheter. Strävan efter att förhindra missbruk har lett till en åtstramning av kontrollen av immigration och till snabbare asylbehandling, vilket kan äventyra flyktingens mänskliga rättigheter.

Ett eget kapitel utgör de obehärskade sociala processer som man tvingats bevittna i såväl de tidigare socialistiska länderna som i en del utvecklingsländer. Bl.a. har den internationella kvinnohandeln även i Europa fått en sådan omfattning och natur att det är befogat att tala om ett nytt slaveri i de civiliserade staternas hjärta.

De på en fast grund byggda socialskyddssystemen bidrar för sin del till en övervakning av globaliseringen. Bl.a. i FN-sammanhang har frågor i anslutning till en utveckling av det sociala kapitalet utgjort en central del av diskussionen om globalisering.

Människan har alltid flyttat i hopp om arbete eller en bättre existens. Det är först som en följd av att befolkningen åldras som industriländerna börjat intressera sig för en aktiv immigrationspolitik eller för den utländska arbetskraftens inflyttning.

U-ländernas inflyttande var stort när man uppgjorde WTO:s avtal om servicearbete samt tilläggsavtalet om människors rörlighet, som berör tillfällig vistelse i ett främmande land för den som erbjuder servicearbete. Man bör beakta människornas rörlighet för varje servicetjänst när man liberaliserar servicemarknaden.

Inom en del sektorer såsom IT-området existerar det redan i viss mån en global arbetsmarknad. I-ländernas företag önskar dra nytta av u-ländernas skolade arbetskraft. Som ett problem har ofta anförts att i-länderna från u-länderna tar den arbetskraft som de själva skulle behöva. En global arbetsmarknad kan dock emellertid också vara till nytta för u-landet, i synnerhet om den utbildade befolkningen efter en arbetsperiod utomlands återvänder till hemlandet mera rutinerad än tidigare.

Även inom en del andra områden, såsom sjöfarten, finns det en relativt global arbetsmarknad. Detta baserar sig visserligen ofta på arbetskraftens låga pris och inte på ett exceptionellt högt kunnande. Bruket av billig arbetskraft hänger ofta också ihop med en låg säkerhet till sjöss.

Den globala arbetsmarknaden förverkligas numera ofta utan att arbetskraften behöver flytta från ett land till ett annat. Företagen flyttar till billiga länder i synnerhet den arbetsintensiva produktionen, såsom textilindustri. Genom den datatekniska utvecklingen kan allt fler verksamheter skötas alltmer utspritt.

Finland och globaliseringen

3.1. Finland inom den internationella ekonomin

Finland har som ett litet och på råvaror fattigt land alltid varit beroende av sin export, som möjliggjort den för välståndet nödvändiga importen. På 1800-talet främjades detta mål av den ryska handelsstrukturen – tullarrangemangen gjorde Ryssland till en intern marknad för Finland, trots att Finland inte var det för Ryssland – samt framför allt av exporten av virkes- och pappersprodukter till Centraleuropa.

Det efterkrigstida samhället var på 1900-talet instängt och de internationella kontakterna begränsade. De kommersiella och ekonomiska relationerna var i huvudsak bilaterala. Finland har dock just på grund av sitt beroende av exporten hela tiden stött utvecklingen av multilaterala internationella relationer samt handelsliberalisering.

Medlemskapet i Förenta nationerna var en viktig milstolpe. Medlemskapet i GATT och kopplingen till den västeuropeiska integrationsutvecklingen genom Finnefta-avtalet innebar början till en öppning av ekonomin.

Det på 1970-talet ingångna frihandelsavtalet med Europeiska gemenskapen samt KSSE stärkte Finlands ställning i ett bredare europeiskt sammanhang. Vid samma tidpunkt inleddes internationaliseringen av finländska företag.

Förändringarna i Europas politiska och ekonomiska karta mot slutet av 1980-talet ledde, liksom för de andra EFTA-ländernas del, till underhandlingar mellan Finland och EG och till uppkomsten av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Internationaliseringen av den finländska produktionen fortsatte med ökad hastighet under hela årtiondet.

Medlemskapet i Europeiska unionen år 1995 förstärkte Finlands plats i hjärtat av den europeiska integrationen och Finlands ekonomiska verksamhetsmöjligheter inom ramen för en omfattande inre marknad. Som medlem av Europeiska unionen blev Finland också en aktivare aktör och påverkare än tidigare i globaliseringsutvecklingen.

Enligt både utländska och inhemska bedömningar har Finland ansetts klara sig bra i den globaliserade världen vid millennieskiftet. Ett stabilt samhälle, en god utbildning och en konkurrenskraftig ekonomi har ansetts som vår styrka. I synnerhet har man betonat Finlands ställning som ett av föregångsländerna på datateknikens område.

3.2. Finland som en politisk påverkare

Globaliseringsprocessen startade genom nationalstaternas internationella avtal och arrangemang, som beredde plats för den. Även kontrollen därav förutsätter samarbete mellan nationalstaterna.

Finland deltar på internationella forum i en verksamhet, varmed man eftersträvar kontroll över globaliseringen genom att göra ramen och stadgandena för det internationella samarbetet mera omfattande och effektiva och genom att dra de försiktiga med inom ramen för globaliseringen. De viktigaste av dessa forum är FN:s fackorgan och specialorganisationer, Världshandelsorganisationen WTO, Bretton Woods-systemet, OECD och talrika andra internationella avtalsarrangemang.

Som medlem av EU hör Finland till en inflytelserik grupp som har till sitt förfogande ett omfattande beredningsmaskineri och en betydande sakkännedom. Unionens internationella tyngd och traditionella globala kontakter har klart ökat Finlands möjligheter att påverka kontrollen av globaliseringen.

I frågor rörande utvecklingssamarbetet och u-länderna räknas Finland tillsammans med de andra nordiska länderna samt bl.a. Kanada och Holland till den s.k. like minded countries-gruppen. Även denna grupp har genom sin aktiva insats i FN och dess fackorgan samt i miljöunderhandlingar förmått inverka positivt i frågor rörande kontrollen över globaliseringen.

Den lokala integrationen – i Finlands fall EU – erbjuder medlemsländerna bättre möjligheter till kontroll över globaliseringen i frågor där nationalstaten antingen är en för liten eller för stor enhet. Erfarenheterna av den s.k. närhetsprincipen eller subsidiariteten ger Europeiska unionen goda möjligheter att begrunda på vilken nivå besluten om kontroll över globaliseringen borde fattas.

Vid kontrollprocessen beträffande globaliseringen uppkommer nya samarbetsnät mellan staten, intresseorganisationerna, näringslivet, medborgarrörelserna och andra aktörer. De finländska erfarenheterna av samarbetet mellan myndigheter och andra aktörer kan vara till nytta vid utvecklingen av nya internationella mekanismer.

4. Sammandrag

Finlands regering ser globaliseringen i huvudsak som en både oundviklig och positiv utveckling som innehåller många möjligheter, men också utmaningar och direkta hotfaktorer. Globaliseringen är inte blott en följd av den som en naturkraft framrullande internationaliseringen av det ekonomiska livet och den teknologiska utvecklingen; den är också ett resultat av medvetna politiska beslut. Denna möjlighet för den enskilda individen att vara en politisk påverkare i globaliseringsprocessen är avgörande för demokratins framtid. I detta har staten fortfarande en central ställning, ty i dess beslutsprocess är de demokratiska institutionerna starka och fungerande jämfört med andra internationella aktörer.

Det är viktigt att utreda de omfattande inflytelser och utmaningar som globaliseringen för med sig. Detta förutsätter en öppen och diskussionsvillig atmosfär, förutom i statliga organ också på annat håll i samhället. Många av dess drag är ännu outredda, många önskvärda eller icke-önskvärda tillstånd ännu odefinierade, medan de olika bedömningarna och prioriteringarna inte gör utformningen av politiken enklare.

Trots att de möjligheter och problem som globaliseringen för med sig på många sätt till sin natur är likadana för de olika nationalstaterna, har de dock inte alla samma möjligheter att lösa dem. De stora och framför allt ekonomiskt starka staterna tar hand om initiativet. Det internationella samarbetet och de internationella organisationerna bör utvecklas på ett sätt som främjar en jämnare och rättvisare fördelning av nyttan med

globaliseringen och som avvärjer skadorna härav samt som stöder en hållbar utveckling.

Finland förenar sig med målsättningen i FN:s Millenniumdeklaration om att även för u-länder och länder med övergångsekonomi utveckla globaliseringen till att vara universell och jämlik. De uppställda globala utvecklingsmålen för att minska fattigdomen utgör en god utgångspunkt för att få de egenskaper som ökar ojämlikheten i globaliseringen i en bättre balans.

Trots att de möjligheter och problem som globaliseringen för med sig till sin natur är övernationella, håller betydelsen av samarbetet mellan staterna emellan snarare på att ökas än minskas för en lösning av dessa problem. Globaliseringen minskar inte behovet av att förstärka den lokala och regionala demokratin, utan den snarare ökar detta.

Det är länderna själva som har det primära ansvaret för det fulla utnyttjandet av globaliseringen och för att minska riskerna. De är också i sista hand ansvariga för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. Vid sidan av liberaliseringen av det ekonomiska livet bör man också fästa uppmärksamhet vid staternas uppgifter för att trygga sina medborgares politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Staterna har en central roll för att slå fast och verkställa en ekonomisk politik som tryggar en stabil och hållbar tillväxt. De är viktiga aktörer för att främja stabiliteten inom finanssystemet genom att förbättra regleringen och övervakningen av finansmarknaderna och skuldkontrollen samt genom att planera och förverkliga sådana sociala säkerhetsnät, som skyddar de mest sårbara grupperna när ekonomin öppnas. Finlands mål är att förstärka en utveckling av det sociala kapitalet i avsikt att trygga välbefindandet, stabiliteten i samhället och den ekonomiska tillväxten.

Finland stöder en utveckling av FN-systemet till att bli den centrala aktören för en demokratisk kontroll över globaliseringen. FN är ett universellt forum, där världens alla länder är representerade och som strävar efter att handla i enlighet med demokratiska principer och bruk. För den skull har den befogenheter och förmåga att vara den centrala organisationen för kontroll och styrning av globaliseringen.

Finland anser det för viktigt att man tryggar och förstärker det multilaterala handelssystemets handlingsförmåga. Vi stöder en utveckling av WTO:s multilaterala regelverk och en balanserad liberalisering av handeln på ett sätt som bättre än idag motsvarar människornas berättigade bekymmer om iakttagande av konsument- och miljöskydd samt om en sammanjämkning av de mänskliga rättigheterna och de fundamentala rättigheterna inom arbetslivet.

Finland understöder en utveckling av det internationella handelssystemet på ett sätt som möjliggör ett maximalt och jämlikt deltagande i utvecklingen av handelssystemen av u-länderna och länderna med övergångsekonomi. Man bör ta i beaktande deras särdrag, så att de på ett positivt sätt skall kunna integreras i världsekonomin.

Finland deltar som medlem av EU i utvecklingsarbetet av det internationella finansieringssystemet såväl inom Världsbanken som Internationella valutafonden IMF. Finland anser att man bör trygga en tillräckligt stark ställning för IMF, så att den under ordnade förhållanden kan bistå medlemsstaterna att stärka institutionerna och liberalisera kapitalrörelserna. Villkoren för lån från IMF borde samtidigt omarbetas så att de bättre beaktar särdragen i de olika ländernas ekonomier. Man borde fästa särskild uppmärksamhet vid de internationella finansieringsinstitutionernas öppenhet och deras sätt att arbeta.

Finland har medverkat till lösningen av u-ländernas skuldproblem genom att delta i skuldnedsättningsprogrammet för djupt skuldsatta fattiga länder (HIPC) och genom att lova efterskänka sina bilaterala krediter till de länder som godkänns. Förutsättningen för en lösning av skuldproblemet är att de länder som får skuldlättnader förbinder sig till en hållbar ekonomisk politik.

Målet för Finland är att det internationella miljöavtalssystemet skulle täcka de centrala miljöproblemen och att den internationella miljöförvaltningen förstärks. Målet är att bekräfta den hållbara utvecklingen som den ledande principen för kontroll av globaliseringen och att beakta miljösynpunkterna i det globala samarbetet, i internationella organisationer och i Finlands förhållande till u-länderna. Avvärjningen av klimatförändringen är den mest omfattande och brådskande utmaningen för det internationella miljösamarbetet. Den första förutsättningen är en snabb ratificering och implementering av Kyotoprotokollet.

Finland har hittills hört till de framgångsrika inom globaliseringen och landet har alla möjligheter att också i framtiden vara framgångsrikt. Denna process är dock av en sådan karaktär att det inte kan finnas en eller några segrare: förlust för en, är förlust för alla. Till de positivaste egenskaperna med globaliseringen hör att aldrig tidigare i världshistorien har så många upplevt världen som en helhet som idag.